

A 1745/hållbart

Käsittelijä Kestävä Pohjola -valiokunta

Kestävä Pohjola -valiokunnan mietintö, joka koskee
jäsen ehdotusta yhteispohjoismaisesta voimasta EU:n metsäpolitiikassa

Ehdotus

Kestävä Pohjola -valiokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se vie eteenpäin Pohjoismaiden yhteistä kantaa meille tärkeistä metsäelinkeinoista EU-yhteistyössä.

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne pyrkivät edistämään Pohjoismaiden yhteistä kantaa meille tärkeistä metsäelinkeinoista EU-yhteistyössä.

Tausta

Konservatiivinen ryhmä ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se vie eteenpäin Pohjoismaiden yhteistä kantaa meille tärkeistä metsäelinkeinoista EU-yhteistyössä.

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne pyrkivät edistämään Pohjoismaiden yhteistä kantaa meille tärkeistä metsäelinkeinoista EU-yhteistyössä.

Metsä on tärkeä voimavara Pohjoismaissa ja sillä on erityisen suuri merkitys Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa.

Metsäpolitiikka on ollut Pohjoismaiden neuvoston asialistalla säännöllisesti. Vuonna 2014 hyväksyttiin lausunto liittyen EU-komission ehdotukseen uudesta metsästrategiasta ja vuonna 2016 laadittiin yhteinen kanta EU:n direktiiviin LULUCF (land use, land use changes and forest) sekä bioenergian kriteerit.

Pohjoismaiden ministerineuvostossa metsäpolitiikasta vastaa MR-FJLS (maa- ja met-

sätalous-, kalastus-, vesiviljely- ja elintarvikeasiain ministerineuvosto). Kun MR-FJLS käsitteli ministerineuvoston ehdotusta yhteistyöohjelmaksi vuosille 2017–2020, Pohjoismaiden neuvosto suositti Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että neuvotteluja varten pyrittäisiin löytämään yhteinen pohjoismainen kanta tärkeistä säädöksistä. Pohjoismaiden ministerineuvoston Pohjoismaiden neuvostolle keväällä 2017 antamassa ilmoituksessa todetaan muun muassa, että ”Pohjoismaiden ministerineuvosto aikoo vastedeskin olla foorumi, jolla Pohjoismaat voivat halutessaan keskustella mahdollisista yhteisistä kannoista EU-neuvotteluissa mikäli aiheellista.

Ministerineuvoston vuonna 2008 hyväksymässä kestävästä metsätaloutta koskevassa julkilausumassa¹ todetaan muun muassa, että ”Pohjoismaiden metsien käytöllä on ollut ainutlaatuinen merkitys pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan kehitykselle.” Julkilausumassa korostetaan Pohjoismaiden keskinäistä yhteistyötä, mutta ei suhdetta EU:hun.

Agenda 2030:n osalta ehdotus liittyy ekosysteemejä ja luonnon monimuotoisuutta koskevaan tavoitteeseen 15 ja sen alatavoitteeseen 15.2: *Edistää vuoteen 2020 mennessä kaiken tyyppisten metsien kestävien hoitomenetelmien käyttöönottoa, pysäyttää metsäkato, ennallistaa turmeltuneita metsäalueita ja lisätä maailmanlaajuisista metsitystä merkittävästi.*

Ministerineuvostossa tehdään toimivaa metsäalan yhteistyötä, jossa EU-ulottuvuutta voitaisiin vahvistaa ilman mainittavia budjettivaikutuksia.

Lausunnot

Ehdotus on lähetetty lausuntokierrokselle sidosryhmille ja viranomaisille Pohjoismaissa.

Suomen ympäristöministeriö toteaa, että Pohjoismailla on usein yhteisiä etuja ajettavanaan, mutta yksityiskohdissa lähtökohdat saattavat poiketa toisistaan ja vaikeuttaa yhteisen kannan laatimista. Aina ei myöskään ole selkeitä jakolinjoja Pohjoismaiden ja muiden EU-maiden näkemysten välillä. Pohjoismaat ovatkin usein toistensa luonnollisia yhteistyökumppaneita, mutta niin ovat myös muut maat, joilla on samanlainen näkemys ympäristöpolitiikasta.

Tanskan ympäristö- ja elintarvikeministeriö korostaa Pohjoismaiden jo ennestään hyviä yhteyksiä maa- ja metsätalouspolitiikan alalla. Näitä yhteyksiä voidaan vahvistaa aina tarpeen ja niistä saatavan lisäarvon mukaan. Ministeriö toteaa Pohjoismaiden metsäsektoreiden olevan keskenään erilaiset, minkä vuoksi ei ole itsestään selvää, että metsäalaa voidaan tai tulee tarkastella yhteispohjoismaisesta näkökulmasta suhteessa EU:hun.

Norjan maatalous- ja elintarvikeministeriö korostaa, että metsällä on perinteisesti ollut Pohjoismaissa suuri taloudellinen merkitys aivan kuten Baltian maissakin, päin

¹ Selfossin julkilausuma, <http://www.norden.org/fi/pohjoismaiden-ministerineuvosto/ministerineuvostot/maa-ja-metsatalous-kalastus-vesiviljely-ja-elintarvikeasiain-ministerineuvosto-mr-fjls/julkilausumat-ja-paaetoekset/selfossin-julkilausuma-kestaevaestae-metsataloudesta>

vastoin kuin monissa Euroopan maissa, joissa metsä saattaa olla tärkeä vain virkistämisen ja ulkoilun kannalta. Norjalla on aikomus tehdä sopimus EU:n kanssa yhteisestä vuoden 2030 ilmastotavoitteiden saavuttamisesta, mukaan lukien metsän varastointikapasiteetti ja päästöt. Ministeriö viittaa Pohjoismaiden ministerineuvoston onnistuneeseen metsätutkimusyhteistyöhön ja siihen, että pohjoismainen yhteistyö on osoittanut vahvuutensa, kun on pyritty laatimaan yhteinen kanta yhteisistä intresseistä EU:n piirissä.

Suomen maa- ja metsätalousministeriön mukaan Suomi tavoittelee metsäpolitiikan parempaa koordinoitua, erityisesti Suomen Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajakauden yhteydessä vuonna 2016. Ministeriön mukaan yhteispohjoismaisella äänellä on tunnetusti painoarvoa kansainvälisessä yhteistyössä. Koordinoinnissa on haasteita, sillä Pohjoismaiden näkemykset talouden ja ympäristönäkökohtien priorisoinnista metsäpolitiikassa eivät aina ole yhteneväiset. Metsäbiotalous ja puutavaran monipuolinen käyttö saattaisivat olla alueita, joilla voidaan kehittää yhteispohjoismainen kanta. Olisi hyödyllistä löytää yksimielisyys yhteispohjoismaisen kannan perusteista.

Suomen metsäteollisuus katsoo, että on tärkeää edistää yhteispohjoismaista metsäpoliittista kantaa EU:ssa. Jotta tässä onnistuttaisiin, maiden tulee yksimielisesti ottaa lähtökohdaksi kolme perusedellytystä. Nämä edellytykset kuvataan lausuntokierroksen vastauksissa.

Norjan Norden-yhdistys suhtautuu myönteisesti ehdotukseen ja viittaa Helsingin sopimuksen artiklaan 22, jossa sanotaan, että maiden ”on pyrittävä niin hyvin kukin erikseen kuin yhteisesti edistämään Pohjoismaiden etuja ja tässä tarkoituksessa neuvoteltava keskenään.”

Norjan metsänomistajien yhdistys antaa täyden tukensa ehdotukselle ja kaipaa yhteispohjoismaista metsäpolitiikkaa EU:hun nähden siitä syystä, että usein on hyvin vaativaa saada pohjoismaisia metsäasioita koskevia näkemyksiä läpi EU:ssa.

Suomessa **Bioenergia** antaa ehdotukselle tukensa ja viittaa LULUCF-asetusta ja RED2-direktiiviä koskevaan päätösprosessiin todisteena Pohjoismaille koituvasta hyödystä.

Norjalaisen Zero-järjestön näkemyksen mukaan tarvitaan enemmän kestäväää biomassaa, jotta ilmastohaasteisiin voidaan vastata, kestävä metsätalous on osa ratkaisua ja on tärkeää, että LULUCF-sektorin säännöt selkeästi erottavat toisistaan hiilen nopean ja pitkän kierron. Metsää koskevissa laskentasäännöissä tulisi metsänhoidon perustaksi ottaa ikuisuusnäkökohta.

Skogforsk Ruotsissa toteaa, ettei EU:n merkitystä metsäalan kehityksessä tule yliarvioida ja muistuttaa siitä, että metsiä käytetään EU:n pohjoisia osia lukuun ottamatta lähinnä virkistämiseen ja luontoelämysten hankkimiseen, kuten itse ehdotuksessakin todetaan.

WWF Norjassa on huolissaan siitä, että puutavarantuotannon lisääminen vaikuttaa kielteisesti biologiseen monimuotoisuuteen ja lisää kasvihuonekaasupäästöjä. Järjestö korostaa, että on tärkeä pitää kiinni EU:n tavoitteista, joiden mukaan LULUCF:in tulee olla päästöneutraali. WWF muistuttaa, että metsien kaataminen aiheuttaa viidesosan maailmanlaajuisista kasvihuonekaasupäästöistä ja että sillä saattaa olla kielteinen vaikutus pohjoisiin metsiin päästöjen lisääntymisen seurauksena. WWF pitää myönteisenä arvionluonnin kasvattamista metsäsektorilla, mutta sen tulee tapahtua rinnakkain metsien hiilidioksidin sitomiskykyä vahvistavien toimien kanssa.

Valiokunnan näkemykset

Kestävä Pohjola -valiokunta toteaa, että metsä on tärkeä Euroopan elinkeinoelämälle ja hyvinvoinnille, ja erityisen tärkeä Pohjoismaille ja Euroopan pohjoisille osille.

Metsäalalla on kytkös myös moniin muihin politiikan aloihin, esimerkiksi ilmasto- ja energiapolitiikkaan, luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen ja aluekehitykseen. EU:ssa onkin useita politiikan alueita, jotka vaikuttavat metsäalaan, vaikka sellaiseen metsäpolitiikka ei kuulukaan EU:n toimivaltaan.

Valiokunta toteaa, että metsällä on merkitystä CO₂-päästöjen laskennassa ja että metsästä voidaan saada muovia korvaavia materiaaleja.

Helsingin sopimuksessa säädetään, että Pohjoismaiden on yhdessä edistettävä Pohjoismaiden etuja. Pohjoismaat ovat usein luonnollisia yhteistyökumppaneita EU:ssa. Kokemus osoittaa, että aina ei onnistuta kehittämään yhteistä kantaa, mikä selittyy erilaisilla intresseillä. Suomi on Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajuutta hoitaessaan vuonna 2016 yrittänyt parantaa metsäpolitiikan alan koordinoitua.

Valiokunta panee merkille, että lausuntokierroksen perusteella ehdotuksella on laaja sidosryhmien tuki. Todetaan kuitenkin, että vaikeuksia saattaa ilmetä ja että joissakin tapauksissa muiden EU-maiden joukosta voi löytyä luonnollisempia liittolaisia. Lisäksi todetaan, että yksimielisyys lähtökohdasta saattaisi helpottaa koordinoitua ja yhteisen kannan löytymistä.

Valiokunnan päätelmät

Valiokunta katsoo, että Pohjoismaiden hallitukset ovat tähän saakka olleet varovaisia kantojensa koordinoinnissa EU:n poliittisen päätöksenteon yhteydessä, mutta suhtautuneet avoimemmin neuvonpitoon ja koordinointiin valmistelu- ja täytäntöönpanoprosessissa. Ehdotuksessa viitataan viimeaikaisiin kokemuksiin, joiden mukaan olisi ehkä hyvä suhtautua avoimemmin kantojen koordinointiin EU-neuvotteluissa ja pyrkiä liittoutumaan samanmielisten maiden kanssa. Tämä on merkki siitä, että koordinoitihalua poliittisen päätöksentekoprosessin osalta on kasvanut. Valiokunnan mielestä Pohjoismaiden neuvosto voi ehdotuksen hyväksymällä edistää sitä, että Pohjoismaat ponnistelevat jatkossa enemmän löytääkseen Pohjoismaiden metsätalouden etuja edistävän yhteisen kannan.

Pohjoismaat tekevät virallista yhteistyötä metsäpolitiikan ja tutkimuksen alalla Pohjoismaiden ministerineuvostossa ja niillä on hyvin pitkälle yhtenevät näkemykset metsäelinkeinosta ja kestävästä metsätaloudesta. Kuten monissa lausuntokierroksen vastauksissa todettiin, koordinointi saattaisi helpottua, jos Pohjoismaat pääsisivät yhteisymmärrykseen erinäisistä perusasioista tai periaatteista ja niistä metsäpolitiikan alueista, joilla yhteinen kanta olisi prioriteettilistan kärjessä. Siksi konservatiivisen ryhmän ehdotuksen perusteet ovat hyvät samoin kuin sen seurannan edellytykset.

Tromssassa Norjassa 25. kesäkuuta 2018

Christian Poll (ALT)

Heidi Greni (Sp)

Jan-Erik Messmann (DF)

Karin Gaardsted (S)

Kolbeinn Óttarsson Proppé (VG)

Lars Tysklind (L)

Laura Tàunâjik (S)

Pauli Trond Petersen (T)

Rasmus Ling (MP)

Richard Jomshof (SD)

Suzanne Svensson (S)

Thomas Finnborg (M)

Vilhjálmur Árnason (Sj.)

Villum Christensen (LA)

Øystein Langholm Hansen (A)